

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologiæ Moralis

Busenbaum, Hermann

Monasterii Westphaliæ

Dub. III. An excuset dispensatio totius vel partis?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40957

Azor. l. p. l. 1. c. 11. Lay. lib. 1. t. 4. c. 14. Excipe tamen casum, de quo *infra l. 2. t. 3. c. 2. d. 1.*

III. Si observatio legis humanæ necessaria sit ad conservandum bonum, aut avertendum malum commune, quòd pluris sit, quàm vita propria, tunc lex illa obligat cum periculo vitæ, ut, v. g. si dux mandet militi non discedere ex statione, item, si peritura sint animæ, nisi Pastor adeat ægros tempore pestis. *Lay. l. c.*

IV. Alioqui nulla præcepta humana, etiam Ecclesiastica, per se obligant cum periculo vitæ, aut similis incommodi. *vid. Sanch. t. mor. c. 18.* ut, si v. g. cogaris metu mortis contrahere cum consanguinea, in gradu prohibito lege Ecclesiastica, posses contrahere (in speciem) non tamen posses consummare: quia cum matrimonium esset irritum, fornicareris, quod intrinsicè malum est. *Sanch. de matr. l. 7. d. 5. n. 4.*

V. Per accidens interim accidere potest, ut lex humana obliget cum periculo vitæ, ratione alterius præcepti juris naturalis, aut divini concurrentis, ut v. g. si quis cogere vellet transgredi præceptum Ecclesiæ, in odium fidei, vel contemptum Religionis. *vid. Sanch. l. c. Kön. 3. p. t. 2. d. 13. dub. 12.*

DUBIUM III.

An excuset impotentia totius, vel partis?

Resp. I. Cum ad impossibile nemo teneatur, certum est, quòd impotentia excuset, etiam illa, cui antè causam cum peccato dedisti; dummodo
dc

de hoc doleas. Quare id præcipuè hîc dubitatur, an, qui non potest implere totum, teneatur ad partem?

Resp. II. Si præceptum tale sit, ut commodè possit, aut soleat dividi, atque in ejus parte salvetur ratio seu finis præcepti, tunc qui non potest servare totum, debet servare partem, quam potest. Quòd si verò non salvetur ratio præcepti in parte, neque id commodè possit, aut soleat fieri, tunc qui non potest totum, (hoc est tantum, quo moraliter impleri censetur integrum præceptum,) is non tenetur ad partem. Quæ omnia æstimanda sunt, 1. ex intentione legislatoris. 2. ex ratione, fine, & materia legis. 3. ex judicio prudentum. 4. ex communi usu. *Ita San. 1. mor. c. 19. Laym. l. 1. c. 4. c. 19. Unde resolvuntur hi Casus.*

I. Qui non potest legere omnes Horas, debet dicere eas, quas potest: quia dividuæ sunt. *Lay. l. c. Bon.*

II. Qui in Quadragesima non potest jejunare, debet abstinere à carnibus, si potest; aut qui non potest omnibus diebus, tenetur iis, quibus potest. *Ita Lay. l. c. & Bon.*

III. Qui potest notabilem partem sacri (v. g. usq; post consecrationem) audire, aut Horarum dicere, aut commodè potest cum alio (& solet) tenetur; alioquin non. *Ibid. v. infra de Horis.*

IV. Si quis carens Breviario, pauca ex Horis sciat memoriter, non tenetur ea dicere. *Ibid.*

V. Qui obligatur visitare limina Apostolorum Romæ, & scit se eò pervenire non posse, non tenetur

netur ingredi iter; quia nec finis, nec ratio præcepti salyatur. *Ibidem* & *Suar. Azor. Bon. d. 1. q. 8. p. 1.*

DUBIUM IV.

An excuset dispensatio?

Resp. In jure humano dispensatio legislatoris, vel parem potestatem habentis, facta ex justa causa, excusat à transgressione præcepti. Est communis. *Sanch. Az. 1. p. l. 5. c. 15. Salas d. 20.*

Ratio est, quia cum sit author suæ legis, potest quemvis excipere. Dixi 1. *ex justa causa*: quia si temere, & sine causa dispenset, tenet quidem dispensatio, peccat tamen tam dans, quam petens dispensationem, contra jus naturale, dictans partem debere conformari suo toti, nisi justa causa excuset. *Sanch. l. 8. d. 18. Suar. Fill. n. 438.* & quidem ut vult *Suar.* moraliter, venialiter, ut *Ponsum* apud *Dian.* quem *v. p. 8 t. 3. R. 8. 9. & 10.* Si dubitet, an causa sit justa, posse dispensare, vult *Sanch.* contra *Bonac.* qui dicit peccare. Et si autem causa sit justa, non tamen tenetur dispensare, nisi cum vel jus præcipit ex ea causa dispensare, vel necessarium est ad commune bonum, vel spirituale poenitentis, vel ad avertendum grave damnum, aut publicum scandalum, & sine dispendio fieri potest, *Dia. p. 8. t. 3. R. 27. & 28. cont. Suar. Sanch. &c.* Dixi 2. *legislat.* quia dispensatio inferioris in lege superioris, sine justa causa, invalida est, ac proinde non excusat à transgressione præcepti. Ratio, quia, qui nomine alterius sine causa dispensat, dissipat. *Suar. l. 6. c. 19. Sanch. l. 8.*